

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: STM012:00/2018 Lausuntopyyntö muistiosta yhdistelmävakuutukseksi

LAUSUNTO MUISTIOSTA YHDISTELMÄVAKUUTUKSEKSI

Suomen Taiteilijaseura kiittää mahdollisuudesta lausua muistiosta yhdistelmävakuutukseksi. Suomen Taiteilijaseura on kuvataiteen asiantuntija- ja vaikuttajaorganisaatio, joka edistää ammattikuvataiteilijoiden mahdollisuuksia toimia ammatissaan ja vahvistaa kuvataiteen asemaa yhteiskunnassa. Seura edustaa 3 000 ammattikuvataiteilijaa.

1.

Yleisesti ottaen muistiossa esitetty malli on parannus nykyiseen tilanteeseen, jossa työssäoloehdon täyttää vain harva niistä kuvataiteilijoista, jotka eivät tee opetus- tms. ansiotöitä. Nykytilanteessa omassa työssä työskentelevistä kuvataiteilijoista vain harvan tulot ovat niin korkeat, että heille syntyy velvollisuus YEL-vakuutukseen ja sitä kautta mahdollisuus yrittäjäkassan jäsenyyteen. Siinäkin tapauksessa nämä ns. yrittäjätulot jäävät sen verran pieneksi, ettei yrittäjän työssäoloehto täyty. Lisäksi tällä hetkellä ansiopäiväraha lasketaan vain työntekijän ansiotulon perusteella tai yksin yrittäjätulon perusteella. Siten esim. opetustyötä tekevän kuvataiteilijan opetustyön perusteella maksettavan ansiopäivärahan määrään ei lasketa ns. yrittäjätuloa eli mahdollisia myyntituloja ym. omassa työssä työskentelemisestä saatavaa tuloa, mikä pienentää joidenkin ansiopäivärahan määrää.

Nykyisellään yrittäjän työssäoloehdon täytyminen on jossain määrin vaikeampaa kuin työntekijän osalta. Työntekijällä työssäolojaksen täyttymiseksi riittää työskentely vähintään 18 h viikossa 26 viikon ajan 28 kuukauden tarkastelujaksen aikana siten, että kuukausipalkka vastaa 1 187 euron kokoaikatyön palkkaa. Edellytyksenä yrittäjän osalta on YEL-vakuutuksen ja kassan jäsenyyden lisäksi 1 047 euron kuukausitulo 15 kuukauden ajan 48 kuukauden tarkastelujaksen aikana.

Tässä esityksessä on ideana näiden kahden yhdistäminen, jonka toteuttamismallia kommentoitavassa muistiossa haetaan ja perustellaan.

2.

Esitys on hyvä ja valittu malli hyvin perusteltu. Työssäoloehto toteutettaisiin esityksen mukaan kahden työssäoloehdon yhdistelmänä. Ensin otetaan viikkokohtainen

työsuhteisten työtuntien määrä ja lasketaan niiden suhteellinen osuus työntekijän työssäoloehdon täyttävästä 18 tunnin viikkotuntimäärästä. Tämän jälkeen lasketaan henkilön yrittäjätulon määrä samana ajanjaksona, ja verrataan yrittäjän työssäoloehdoton vaadittavasta 1 047 euron kuukausitulosta. Jos tästä saadaan yhteensä 100 %, täyttyy kyseisen ajan osalta työssäoloehto. Tarkastelujakso on sama kuin yrittäjän työssäoloehdossa. Henkilöpiiriä ei ole rajattu mihinkään tiettyyn yritysmuotoon.

Sitä, miten käyttökelpoinen malli todellisuudessa, on vaikea arvioida. Työttömyyskassoille ei asetettaisi velvollisuutta tarjota erillistä työttömyysvakuutusta ns. yrittäjille tai edes lisävakuutusta kassan jo olemassa olevalle jäsenistölle. Siten jäisi kunkin kassan harkinnan varaan, tarjotaanko tätä mahdollisuutta ylipäänsä. Tämä valinta on kyllä muistiossa perusteltu, mutta Suomen Taiteilijaseura sitä mieltä, että tämä aiheuttaisi epätasa-arvoisia tilanteita, kun yksi kassa tarjoaa yhdistelmä/lisävakuutuksen jäsenilleen ja toinen ei. Mielestämme järjestelmän pitäisi olla kassoille pakollinen.

3.

a. Esitetty työssäoloa koskeva sääntely on ymmärrettävä.

b. –

4. a-b

Rahoitusta koskeva ehdotus on ymmärrettävä, mutta samalla mallin suurin haaste ylipäänsä on jäsenyyden hinta. Työntekijän työttömyysvakuutus rahoitetaan työntekijän ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksulla, joka vähennetään suoraan työntekijän palkasta. Yrittäjien osalta rahoitus tapahtuisi kokonaan yrittäjien kassaan tekemillä jäsenmaksuilla, jolloin on toki odotettavissa, ettei maksu tulisi jäämään ihan pieneksi. Esityksessä puhutaan 6,9 % – 9,4 % vuosityötulosta. Tämä vielä yhdistettynä kuvataiteilijoiden kannalta varsin haasteelliseen työssäoloehdoton voi johtaa siihen, ettei kovin moni vakuutusta ottaisi. Työntekijän osalta pakolliset työttömyysvakuutusmaksut ovat tätä nykyä vuositulosta n. 3,9 %. Tämä tarkoittaisi, että yhdistelmävakuutettu maksaisi tuloistaan yli 10 % erilaisia työttömyysvakuutusmaksuja. Tämä on suurimmalle osalle kuvataiteilijoista liikaa ottaen erityisesti huomioon, ettei jäsenmaksun maksaminen vielä takaa mitään ansiosidonnaista työttömyysturvaa – ainoastaan sen, että työssäoloehto alkaa kertyä, mutta vain, jos tulot sen mahdollistavat.

5.

Suomen Taiteilijaseuran mielestä yhdistelmävakuutuksen edistäminen on tärkeää ja esitetty ehdotus on oikeansuuntainen siitäkin huolimatta, että harvan kuvataiteilijan

tulot yltävät vakuutusrajaan. Mallin rahoittaminen on suurimmalle osalle kuvataiteilijoita kuitenkin aivan liian kallis. Rahoittaminen vaatii vielä työstämistä. Toivomme, että työtä jatketaan, jotta yhdistelmävakuutus saadaan voimaan mahdollisimman ripeästi.

Helsingissä 2.3.2018

Kirsi Korhonen
toiminnanjohtaja

Teemu Mäki
puheenjohtaja